Til: Studieutvalget
Fra: Studieseksjonen (cho)

Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen.
Utkast til Høringssvar fra Det juridiske fakultet

Vi viser til brev av 17.10.2011 fra Universitetsledelsen (vedlagt) og legger med dette frem et utkast til høringssvar fra Det juridiske fakultet.
Vi har gjennomgått eksisterende studieforskrift og fakultetets studiereglement sammenholdt med utkast til ny forskrift for å påse at fakultetets interesser er ivaretatt. Vi vil også komme med enkelte andre merknader.

Vår generelle vurdering er at det er gjort et meget godt og grundig arbeid. De foreslåtte endringene i struktur og oppbygning er betimelig for å gjøre forskriften mer tilgjengelig. De realitetsendringene som er foreslått er i stor grad endringer vi kan støtte.
I det følgende vil vi gi en del merknader til utkastet som helhet, til kapitler og enkeltparagrafer.

Forskriften som helhet

- **Paragrafnummerering**

Denne synes ikke å være konsistent. For eksempel har kapittel 1 ikke nummererte paragrafer. Ellers synes hovedmønseteret å være nummerering med to siffer og deretter ledd nummerert med ett siffer. Dette fravikes likevel noen steder, så som i kapittel 4, der flere paragrafer har tresifret nummer. Vi vil anbefale å bruke samme mønster gjennom hele forskriften.

- **Språk**

Vi vil rå til at man går gjennom hele teksten, og sammenholder den med med de gjeldende anbefalingene om klart språk. Et eksempel er § 6.12 (1): ”anvisninger som gis av hovedvakt”. Dette bør være ”anvisningene som gis av hovedvakten”, ev. i aktiv form i stedet for passiv. Et annet eksempel er § 8.3: ”..sørger for utstedelsen av..”. Dette kan utrykkes enklere: ”utsteder”.

§ Kapittel 1, unummerert paragraf, femte ledd

Doctor philosophiae (dr. philos.) er ikke en forskerutdanning, og omtalen av denne bør derfor justeres.

§ 2-3 Tilleggsbetegnelser for graden master
Nr. 6 Master i rettsvitenskap.

Vi vil vise til ”forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler” av 16.12.2005. Av denne går det fram at graden og den tilhørende tittelen for fullført masterprogram i rettsvitenskap er ”Master i rettsvitenskap”, jf. §

3. punkt 7 (og tilsvarende § 2, punkt 7 for UiO og § 4, punkt 8 for UiT). Dette innebærer at ”i rettsvitenskap” ikke er en tilleggsbetegnelse, men en del av gradsbetegnelsen. Teksten må rettes opp. Vi vil vise til §§ 2.5 (2) og 2.7 (2), der gradsbetegnelsen er brukt helt riktig.

Som engelsk oversettelse vil vi anbefale ”Master in Law” i stedet for ”Master of Laws”. Grunnen til det er at ”Master of Laws” ofte blir brukt om kortvarige programmer, ofte ettårige, programmer. Ved å bruke ”Master in Law” reduseres risikoen for misforståelser.

§ 2-7 Krav til tilknytning: antall studiepoeng avlagt ved UiB for utstedelse av grad
”(2) Til graden master og til graden master i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng, inkludert masteroppgave, være avlagt ved Universitetet i Bergen.”

Vi ser positivt på å få en presisering på at studentene må produsere 60 studiepoeng ved UiB i mastergrader. Dette spesielt slik at man sikrer at studenter opptatt på studiet må avlegge studiepoeng ved UiB for å kunne oppnå grad.
Men – innskuddet om krav til at masteroppgave skal være avlagt ved UiB er en reell innskjerpelse av dagens reglement som Det juridiske fakultet anser som utilsiktet og uhensiktsmessig. Flere av studentene på masterstudiet i rettsvitenskap tar hele eller deler av det femte studieåret som utvekslingsopphold ved fakultetets samarbeidsinstitusjoner. Her kan de ved enkelte institusjoner og enkelte studier skrive større oppgaver som kan innpasses i mastergraden i rettsvitenskap som tilsvarende vår masteroppgave. Det juridiske fakultet ønsker ikke at studenter som drar på utvekslingsopphold skal miste denne muligheten og ber derfor om at ”…,inkludert masteroppgave,” slettes.

Vi ser positivt på presiseringen i det nye punkt 5 om at utvekslingsopphold ikke kan oppfylle tilknytningskravet til UiB.

§ -3-1 Studiestruktur og studieplan
Punkt 4, 2. avsnittt, 2. setning: ”100- og 200-emner inngår i studier i første syklus.”

Det har frem til nå vært praksis for at emner på 200-nivå kan inngå i både bachelorgrader og mastergrader, altså både først og andre syklus. Spesielt med tanke på 5-årige integrerte masterprogram er dette en aktuell problemstilling. Det juridiske fakultet ber derfor om at setningen endres og at det fortsatt skal være mulig å benytte emner på 200-nivå også i andre syklus.

§ 3-3 Innpassing, fritak og godkjenning

I dagens forskrift er begrepene innpassing, fritak, godkjenning og godskriving definert i § 2 definisjoner. Vi ber om at disse definisjonene videreføres og plasseres inn i den nye forskriften.

§ 3-4 Innpassing av exphil og innføringsemner/exfac

I punkt 3 og 5 må ”bachelor” i ”bachelorgraden” fjernes og erstattes med bare ”graden”, da disse reglene gjelder både bachelorgrader og integrerte mastergrader.

Kapittel 4
Vi vil berømme det arbeidet som er lagt ned i kapittel 4 i forhold til å gjøre innholdet mer tilgjengelig, og å tydeliggjøre studentenes plikter og rettigheter, sammen med at

begrepsbruken er oppdatert slik at begrepene i forskriften nå er de samme som studentene møter når de skal semesterregistrere seg.

§ 4.1.2 Om opptak til kortvarige studier
Vi stiller oss positive til at poststudierett og hospitantstudierett nevnes spesifikt og at lengden på studieretten er presisert.

§ 4.2. Utdanningsplan

Vi viser til at for en del emner på masterstudiet i rettsvitenskap faller undervisningen og leveringsfristene for obligatoriske undervisningsaktiviteter i ulike semestre. En formulering i § 4.2.(2)som vil passe bedre for oss, er ”inneværende semester eller studieår”, ev. en hjemmel til å fravike hovedregelen.

§ 4.4.2 Unntak fra krav om betaling av semesteravgift

Vi vil reise spørsmålet om ikke (2) bør utformes noe mer fleksibelt, i hvert fall for de som har permisjon pga. svangerskap, fødsel og omsorg for barn etter fødsel. Her er praksis i dag nokså fleksibel, for eksempel slik at man gis anledning til å delta på enkeltemner dersom man selv ønsker det. Slik bør det også være framover. Videre antar vi at studenter i denne situasjonen kan ha et reelt behov for de velferdsgodene som registrering gir. En mykere utforming her vil være gunstig, og bedre i samsvar med dagens praksis.

§ 4.5.1 Deltidsstudier
Det er positivt at denne retten nå presiseres.

§ 4.6 Manglende progresjon i henhold til utdanningsplan
I punkt 5 står det at fakultetet kan gi ”utfyllende regler”. Det juridiske fakultet har egne regler på dette området som fraviker praksis fastsatt i punkt 1. I dagens studieforskrift er dette formulert slik ”Reglene […] er ikke til hinder for at vedkommende fakultet kan fastsette avvikende regler.”
Vi oppfatter det som at ”avvikende regler” eller ”egne regler”, vil være mer entydig enn utfyllende i akkurat denne paragrafen. Poenget her er at hvert fakultet er forpliktet til å følge opp studenter med manglende normert progresjon.

Til orientering så er Det juridiske fakultets regler på området følgende:

> ”§ 2-2 Revisjon av utdanningsplan. Tap av studieplass
>
> 1. Hvis en student ikke har fått godkjent kurs, skal fakultetet i samråd med studenten fastsette en revidert utdanningsplan for vedkommende. Ved etterslep på mer enn 20 studiepoeng kan studenten flyttes ned ett årskull, jf. studieplanens regler om rekkefølge og progresjon.
> 2. Endring i utdanningsplan medfører ikke noen tilsvarende endring med hensyn til hvilket studieår de enkelte emner tilhører etter studieplanen, jf. § 1-3(4).
> 3. Studenter som har et etterslep på mer enn 60 studiepoeng, mister studieplassen. Hvor særlige grunner foreligger, kan fakultetet etter søknad gjøre unntak fra dette.
> 4. <u>Oppfølgingen av utdanningsplanene skjer i høstsemesteret, etter avsluttet studieår.”</u>

§ 4-7 Permisjon
Det foreslåtte punkt 7 kan tolkes som en innskjerping av reglene i dagens § 10 punkt d.
En students studierett ved UiB i dag er i all hovedsak knyttet til studieprogram med en studieplan og derigjennom en utdanningsplan. Dette har stor sammenheng med hvordan studentdatabasen FS er bygget opp. Når en student så søker om permisjon, er det i utgangspunktet tale om permisjon fra studieprogrammet studenten er opptatt på. Men siden studieretten ved UiB rent teknisk er knyttet til det spesifikke studieprogram, så har studenten i realiteten permisjon fra hele UiB og kan ikke ta åpne emner utenfor studieprogrammet sitt i permisjonstiden. Da må studenten ha en ny studierett for å kunne gjennomføre dette. Etter vår mening er dette en utilsiktet konsekvens som bør endres.
Ordlyden i dagens § 10 punkt d åpner mer opp for en slik tolkning enn den foreslåtte § 4-7 punkt 7. Vi ber derfor om at denne endres tilbake til dagens ordlyd.

§ 5-1 Studieåret
Når det gjelder punkt 1 synes vi at det første forslaget er det beste, altså ”Det akademiske år åpnes av rektor i august hvert år. Dette markerer også den offisielle starten på studieåret”.

Når det gjelder punkt 2, andre avsnitt så tolker vi dette som at fakultetene fortsatt kan stå fritt til å starte undervisningen før den offisielle starten av studieåret.

Punkt 3: Her bør også faglig pedagogisk dag, som vi allerede tilrettelegger for, legges inn som undervisningsfri dag.

§ 5-5 obligatorisk undervisningsaktivitet

Generelt vil vi støtte termen ”obligatorisk undervisningsaktivitet” som erstatning for dagens ”obligatoriske arbeidskrav”. Vi har likevel merket oss at den gamle termen henger igjen enkelte steder, så som i paragrafens femte ledd, og i § 6.1 (1).

Punkt 3 siste setning: Hvis vi får lagt inn i alle emnebeskrivelser at obligatorisk undervisningsaktivitet som hovedregel kun kan bestås én gang (el. tilsvarende), så kan vår særregel her bortfalle.

Punkt 5 siste setning: Særregelen for Det juridiske fakultet er ikke helt presis og vi ber om at den endres til følgende: ”Ved Det juridiske fakultet er gyldig vurderingsmelding i emnet, **på selve vurderingstidspunktet,** det aktuelle semesteret et vilkår for å få godkjent obligatoriske arbeidskrav.”

§ 6.2.3 Særskilt om muntlig eksamen

Den nevnte regelen i (5) om at muntlig skal være offentlig, er formodentlig lovens § 3-9 (4), første setning. En henvisning til denne bør antakelig settes inn.

§ 6-8 Antall vurderingsforsøk

Generelt om frivillig gjentak:

Ved Det juridiske fakultet forstås ”frivillig gjentak” som et nytt vurderingsforsøk i et emne som er bestått fra før. Vi oppfatter det slik at § 6.8 primært retter seg mot ny forsøk i emner som ikke allerede er bestått. Vi vil derfor foreslå at man vurderer presiseringer her.

En mulig formulering kan være:

”For frivillig gjentak, dvs. ny vurdering i emner som er bestått fra før, kan det enkelte fakultet, i studieplanen eller i utfyllende regler, fastsette ytterligere begrensninger.”

- Frivillig gjentak av masteroppgave

Etter våre någjeldende regler er dette ikke tillatt. Vi vil derfor foreslå følgende tillegg til § 6-8 (4):

”Fakultetet kan bestemme at det ikke skal være adgang til frivillig gjentak av masteroppgaver.”

Alternativt kan paragrafen bestemme i innledningen at den gjelder for gjentak av emner som ikke er bestått fra før, og at fakultetene kan fastsette regler for frivillig gjentak.

§ 6.10.2 Krav til dokumentasjon av gyldig fravær
Til punkt 3. Dette er en videreføring av eksisterende regler. Det juridiske fakultet mener likevel at vi bør kunne kreve dokumentasjon for at fravær som følge av dødsfall, begravelse og bisettelse skal kunne registreres som gyldig fravær.

§ 6-11 Ny vurdering
Til første avsnitt: Vi mener at retten til ny vurdering tidlig i påfølgende semester som følge av gyldig fravær til ordinær eksamen, kun bør gis i de tilfeller det avholdes ordinær eksamen hvert annet semester eller sjeldnere. For de emner hvor det avholdes ordinær eksamen hvert semester mener vi at studentenes rettigheter er godt ivaretatt ved å avholde eksamen én gang per semester.

Den enkleste måten å fastslå dette på, vil antakelig være å endre paragrafens overskrift, for eksempel slik:

”Ny vurdering; emner med eksamen annethvert semester eller sjeldnere”

For øvrig har Det juridiske fakultet har en eksisterende avviksregel som vi ser det som nødvendig å videreføre som følge av at vi ser ett studieår som en helhet, ikke bare ett semester av gangen.

§ 6.12 Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen

Vi antar at regelen i (2) om overtredelse av reglene ”her” sikter til punkt b) til e) i (1). Punkt f) og g) retter seg ikke mot studenter, mens punkt a) er av en annen karakter.

§ 7.7 Anonymitet ved sensur og ved klage over karakterfastsettingen

Vi viser her til (3), som sier at fakultetet ”kan” gjøre karakteren etc. kjent for klagesensorene. Dette er et punkt som det har vært strid om, og der praksis er ulik både mellom institusjonene og dels innad ved institusjonen. Det er etter vårt syn lite heldig om det skal utvikle seg ulike praksiser innad ved UiB, og vi vil foreslå en ”skal”-regel.

§ 8-1 Vitnemål

Sammenholdt med UHR-arbeidsgruppens forslag til utforming av vitnemål foreslår vi at utstedelse av vitnemål bør vente inntil klagefristen for alle emnene som inngår i grunnlaget for graden har gått ut. Dette er en praksis som vi lenge har ønsket at man skal åpne for. Det framstår som uryddig overfor studentene å utstede vitnemålet så lenge det fortsatt er anledning til å påklage en eller flere karakterer. Det er også en risiko for omfattende merarbeid dersom karakterer blir endret etter klagebehandling, med innhenting av det første vitnemålet og utsteding av et nytt. I tilfeller der karakterer etter klagebehandling blir endret til skade for studenten, i verste fall fra ståkarakter til strykkarakter, er det også en klar risiko for at det kan bli vanskelig å innhente det tidligere vitnemålet.